

Forslag til forespørgselsdebat om, hvad vi politisk ønsker med udviklingen af vores helt eller delvist selvstyreejede selskaber, herunder om hvilke krav vi skal stille til selskaberne om overskud, udbytte og serviceniveau.

(Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Formanden for Naalakkersuisut)

Indledningsvis skal Naalakkersuisut takke for det fremsatte forslaget til forespørgselsdebat om udviklingen af vores helt eller delvist selvstyreejede selskaber. En forespørgselsdebat om dette emne giver en god mulighed for at belyse de forhold, der gør sig gældende for udviklingen af de selvstyreejede selskaber.

Overordnet set deler Naalakkersuisut forslagsstillerens synspunkt om, at vores ejerskab af selskaber og virksomheder skal tjene andre formål end blot at tjene penge. Der er således heller ingen af vores selskaber, der er skabt og udviklet blot for at tjene penge. De selvstyreejede selskaber har alle et formål - de har en opgave i samfundet, der skal løses.

Imidlertid er det nødvendigt, når man drøfte vores selskabers udvikling og fremtid, at man tager højde for, at selskaberne er væsentligt forskellige og at de politiske mål for selskabernes udvikling tilsvarende kan være meget forskellige.

Der er for eksempel infrastruktur- og forsyningsvirksomheder som Tele Greenland, KNI, Royal Arctic Line, Sikuki Nuuk Harbour samt Air Greenland. Disse virksomheder har som fælles træk blandt andet, at de yder forsyning og service, som er med til at ”binde landet sammen” og fordele et godt og ensartet serviceniveau til hele landet.

En anden kategori af selskaber er f.eks. NunaOil, Greenland Holding, Greenland Oil Spill Response og Visit Greenland, hvor aktieselskabsformen er valgt for bl.a. at sikre en beslutningsstruktur, som er uafhængigt af det politiske og administrative system, men hvor selskabet er ganske lille og ikke varetager almindelige forretningsmæssige driftsopgaver. En tredje type selskab er Royal Greenland, som fungerer på fuldt kommercielle vilkår og i et konkurrencepræget marked.

Det er Naalakkersuisuts opfattelse, at der gennemgående har været nogle faste mål og principper for vores aktieselskaber, som har gjort sig gældende siden hvert enkelt selskabs stiftelse og som der har været bred enighed om politisk i både Inatsisartut og i Naalakkersuisut. For eksempel har man gennem årene fastholdt et princip om, at selskaberne skal fungere uafhængigt af det politiske administrative system, både økonomisk og ledelsesmæssigt.

Den politiske indflydelse på selskabernes drift og udvikling begrænses i vidt omfang til at fastlægge rammevilkår for virksomheden, i form af en oprettelseslov, i bevillingslove, ved

generalforsamling, i en koncession eller f.eks. i en servicekontrakt på de områder, hvor dette er relevant. Vi bestræber os i den forbindelse på at have et forhold til aktieselskaberne, som stemmer nøje overens med aktieselskabslovens bestemmelser om rollefordelingen mellem aktionær, bestyrelse og direktion samt det såkaldte ”arms længde” princip.

Endvidere har man fastholdt et princip om, at de selvstyrejede aktieselskaber skal drives på forretningsmæssige betingelser, baseret på en sund økonomi. Heri ligger bl.a. at selskaberne skal drives med et overskud, som er passende i forhold til virksomhedens karakter og størrelse, samt at visse af selskaberne skal være i stand til at udbetale et udbytte til ejeren – Selvstyret – på betingelser svarende til en privatejet virksomhed.

På den anden side bør man som nævnt have sig for øje, at forskellige selskaber kræver forskellige politiske initiativer.

Når det handler om infrastruktur- og servicevirksomheder, som i større eller mindre omfang drives uden konkurrence, har Naalakkersuisut ikke planer om at foreslå liberaliseringer eller privatiseringer inden for disse områder. Det vil fortsat være de mål, der gælder for det enkelte selskab, som skal styre selskabets udvikling.

Derimod finder Naalakkersuisut ikke, at der er væsentlige forhold politisk, som taler imod liberaliseringer og privatiseringer på områder, hvor et selvstyrejet selskab opererer i et åbent og konkurrencepræget marked.

Overordnet er der ingen tvivl om, at aktiviteterne i de forskellige selskaber skal gennemføres på et forretningsmæssigt forsvarligt grundlag, hvor det også er vigtigt at selskaberne fortsat skal udvikle sig og dette skal ske til gavn for samfundet. Naalakkersuisut er i en løbende dialog med selskabernes ledelse om, hvordan selskaberne udvikler sig og hvilke initiativer, der kan være behov for. Denne dialog tager udgangspunkt i både et økonomisk og et samfundsmæssigt perspektiv, som er nogle af de vigtige faktorer, der bør ligge til grund, når man forholder sig til selskabernes udvikling.

Driften af de selvstyrejede selskaber tager udgangspunkt i aktieselskabsloven, hvor selskabernes ledelse bliver opfordret til at følge ”*Retningslinjer for god selskabsledelse i de selvstyrejede aktieselskaber*” der blev implementeret i 2012 efter bred opbakning i Inatsisartut. Naalakkersuisut ønsker at fortsætte udviklingssamarbejdet med selskaberne, i respekt for rollefordelingen og samtidig med udgangspunkt i selskabernes betydning i samfundet. Det er Naalakkersuisuts mål, at udviklingsarbejdet fremadrettet manifesteres i ejerstrategier for selskaberne, som blandt andet bør indeholde ønsker og krav til virksomhedernes udvikling og bidrag til samfundet.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til Inatsisartuts behandling af forslaget til forespørgselsdebat.